

Н. О. Шпак,

д. е. н., доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,
Національний університет "Львівська політехніка"

М. І. Романишин,

асистент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,
Національний університет "Львівська політехніка"

ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті проаналізовано основні недоліки існуючих підходів до оцінювання рівня економічної стабільності підприємства. Виокремлено основні складові економічної стабільності підприємства та критерії їх оцінювання. Запропоновано метод оцінювання рівня економічної стабільності промислового підприємства.

In this article the main disadvantages of existing approaches to evaluating the economic stability level of the enterprises are analyzed. Principal corporate economic stability components and estimation criteria are distinguished. The method of evaluating the economic stability level of the industrial enterprise is proposed.

Ключові слова: економічна стабільність підприємства, рівень фінансової стабільності, сталий розвиток, інтегральний показник.

Key words: economic stability of the enterprise, the level of financial stability, sustainable development, integral index.

ВСТУП

У наукових працях вітчизняних та закордонних економістів [1—6] основна увага зосереджується на методах оцінювання ймовірності банкрутства, кризового стану чи фінансової стійкості підприємств, а не рівня економічної стабільності суб'єктів господарювання. Існуючі методи містять певні недоліки, оскільки згідно з ними зазвичай усі обрахунки зводяться виключно до фінансово-економічних показників та кількісних параметрів, дублювання та ототожнення деяких з них, не враховують специфіку галузі та фактори зовнішнього середовища, абсолютно неадаптовані до сучасних реалій вітчизняного підприємництва, умов українського законодавства та судової сфери, потужної конкуренції з-за кордону (низька собівартість продукції, що виготовляється в Китаї, залишає мізерні шанси вітчизняним виробникам виготовляти та реалізовувати власну продукцію). Крім того, практично всі методи оцінювання зводяться до обчислення результатуючого інтегрального показника, який обчислюється підсумуванням добутків фінансово-економічних показників та відповідних вагових коефіцієнтів, що у випадку обчислення рівня економічної стабільності підприємства є недостатнім, оскільки "стабільність" передбачає знаходження показників в чітко встановленому діапазоні. Тому існує доцільність розроблення методу оцінювання економічної стабільності підприємства, який враховував би вищеперелічені недоліки та комплексно аналізував стан підприємства.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Основними завданнями даної статті є розроблення поетапного методу оцінювання рівня економічної стабільності промислового підприємства. При досягненні даної мети застосовуватимуться такі методи дослідження: аналіз, узагальнення, математичне моделювання, зокрема метод

найменших квадратів.

РЕЗУЛЬТАТИ

Запропонований метод оцінювання економічної стабільності підприємства передбачає поетапне дослідження її складових, а саме: фінансової, виробничої, соціальної та сталого розвитку (рис. 1). Аналіз показників діяльності досліджуваних підприємств за період 2002—2011 рр. та їх відносних приростів продемонстрував, які саме показники погіршились та були найбільш чутливими в кризовий період, що слугувало основою для добору параметрів оцінювання економічної стабільності по кожній із складових. Тому оцінювання рівня економічної стабільності підприємства пропонуємо здійснювати на основі обчислення показників, що згруповані в чотири блоки — показники фінансової стабільності підприємства, виробничої стабільності підприємства, соціальної стабільності підприємства та стабільності сталого розвитку підприємства. Підгрупу інноваційних показників окремо не виділяємо, оскільки вважаємо, що інноваційні підходи повинні застосовуватись у всіх сферах діяльності підприємства — фінансово-економічний, виробничий, управлінсько-кадровий, маркетинговий, інформаційний тощо — і лише за цих умов можуть бути ефективними для підприємства в цілому.

Блок показників фінансової стабільності дає змогу комплексно оцінити фінансово-економічний стан підприємства з перспективи аналізу ефективності його операційної діяльності, взаємозв'язку суб'єкта господарювання із зовнішнім середовищем та основними контрагентами, що охоплює коефіцієнт абсолютної ліквідності (характеризує, яку частину короткострокових зобов'язань підприємство здатне погасити негайно), коефіцієнт рентабельності власного капіталу

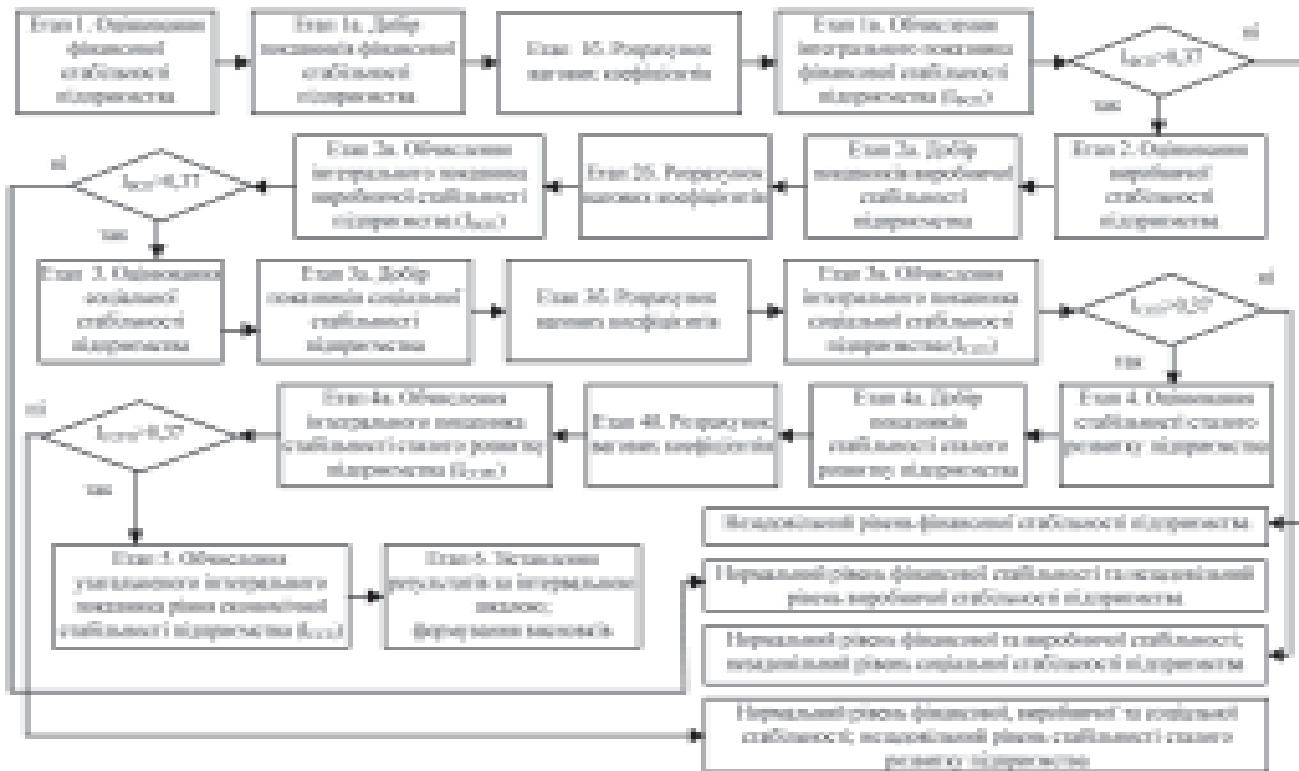

Рис. 1. Послідовність оцінювання економічної стабільності підприємства

(характеризує ефективність використання власного капіталу, або, скільки прибутку припадає на одиницю власного капіталу) та коефіцієнт ринкової успішності (відображає щорічну зміну частки реалізованої продукції в загальній структурі росту промисловості).

Блок показників виробничої стабільності підприємства дає змогу комплексно оцінити ефективність здійснення виробничого процесу на підприємстві з перспективи аналізування здатності суб'єкта господарювання пристосовувати власні виробничі потужності та асортимент до потреб ринку та умов, що на ньому склалися, оптимізації тривалості виробничого циклу, а також експортного потенціалу підприємства. Сюди входять коефіцієнт потенційної гнучкості виробництва (характеризує рівень здатності підприємства швидко переорієнтовуватись на виробництво більш ринково затребуваної продукції), коефіцієнт тривалості фінансового циклу (визначає проміжок часу від оплати підприємства постачальникам за сировину до одержання грошей від покупця за відвантажену продукцією) та відносний приріст частки підприємства в експорті продукції аналогічного класу (відображає щорічну зміну частки реалізованої продукції підприємства в загальній структурі обсягів аналогічної експортуваної продукції).

Блок показників соціальної стабільності підприємства дає змогу комплексно оцінити результати його управлінсько-кадрової сфери з позиції аналізу ефективної роботи трудових ресурсів, здатності керівництва створювати підлеглим належні умови праці та рівня якості мотивування персоналу в цілому. Даний блок показників включає: відносний приріст продуктивності праці (характеризує, як щороку змінюється кількість продукції, виробленої за одиницю часу (або витрати часу на виробництво одиниці продукції)), коефіцієнт задоволення працівників умовами праці (характеризує частку працівників, що задоволені умовами праці в загальному обсязі персоналу) та коефіцієнт ефективності мотивування персоналу (характеризує рівень відповідності програми стимулювання працівників підприємства результатам діяльності персоналу).

Блок стабільності сталого розвитку підприємства дозволяє комплексно оцінити гармонійну взаємодію суб'єкта

господарювання із навколошнім середовищем та його рівень соціальної відповідальності, що охоплює коефіцієнти: зміни енергозатратності (характеризує відносний приріст частки витрат на енергоносії в загальній структурі собівартості продукції), зміни екологічно скоригованого доходу (відображає відносний приріст різниці між валовим доходом підприємства та вартістю природних ресурсів, а також ліквідації наслідків забруднення довкілля) та корпоративної соціальної активності (характеризує щорічну зміну витрат підприємства на корпоративні соціальні ініціативи).

Узагальнений перелік основних показників оцінювання рівня економічної стабільності промислових підприємств по кожній з підгруп — фінансовій, виробничій, соціальній та сталого розвитку — представлений в табл. 1.

Розрахунок вагових коефіцієнтів здійснюватиметься на основі еталонних підприємств. Аналізу економічної стабільності вітчизняних промислових підприємств продемонстрував, що за переважною більшістю підходів ВАТ “Мотор-Січ”, ВАТ “Бориславський експериментальний ливарно-механічний завод” та ПАТ “Концерн-Електрон” характеризувались стабільним функціонуванням, тоді як ПАТ “Автомобільна компанія “Богдан Моторс” та ПАТ “Дрогобицький завод автомобільних кранів” — незадовільним. Еталонні підприємства в певний часовий період (наприклад, рік) оцінюються конкретною лінгвістичною оцінкою рівня їх стабільності з можливою деталізацією числового значення в межах відповідного інтервалу **0,5751**.

На основі цього зроблено припущення, що інтегральні оцінки усіх складових стабільності ВАТ “Мотор-Січ”, ВАТ “Бориславський експериментальний ливарно-механічний завод” та ПАТ “Концерн-Електрон” становлять по 0,7, ПАТ “Автомобільна компанія “Богдан Моторс” та ПАТ “Дрогобицький завод автомобільних кранів” становлять по 0,3 відповідно до психофізичної шкали Харрінгтона [7; 8], яка має достатньо універсальні можливості застосування. За цією шкалою кожній лінгвістичній оцінці складових економічної стабільності відводяться відповідні інтервали числових значень: (0,80—1,00] — абсолютна стабільність; (0,63—0,80] — нормальні стабільність; (0,37—0,63] — по-

Таблиця 1. Показники оцінювання економічної стабільності промислового підприємства

1. Післяшовий фізичний ступінь зростання (ІІІ). $E_{\text{III}} = 0.947 + 0.023 \cdot E_{\text{II}}$.
де E_{III} – коефіцієнт післяшової фізичної ступінності; E_{II} – коефіцієнт фізичної ступінності (ІІ); β – коефіцієнт залежності; E_{II} – коефіцієнт післяшової фізичної ступінності.
$E_{\text{III}} = 0.947 + 0.023 \cdot 1.1 = 1.00$.
де E_{III} – коефіцієнт розмежування інтенсивності вимірювань; α_1 – обсяг першого продукту; α_2 – обсяг другого продукту; α_3 – обсяг третього продукту (вимірювань зростання та зниження).
2. Післяшовий періодичний ступінь зростання: $E_{\text{III}} = \alpha_1 \cdot E_{\text{I}} + \alpha_2 \cdot E_{\text{II}} + \alpha_3 \cdot E_{\text{III}} + \dots + \alpha_n \cdot E_{\text{In}} + \alpha_{n+1} \cdot E_{\text{I}}$.
де E_{III} – коефіцієнт післяшової фізичної зростання; E_{I} , E_{II} , ..., E_{In} – коефіцієнти післяшової фізичної ступінності вимірювань та періодів (І, ІІ, ..., ІІІ), якими обсяги ресурсів з підвищеною зростанням відбуваються залежно від часу; α_1 , α_2 , ..., α_n – коефіцієнти відповідних залежностей зростання та періодів (І, ІІ, ..., ІІІ), якими обсяги дадих залежносій вимірювань (ІІІ); E_{I} – обсяг першої фізичної ступінності вимірювань та зростання (ІІІ); E_{II} – обсяг другої фізичної ступінності вимірювань та зростання (ІІІ); E_{III} – обсяг третьої фізичної ступінності вимірювань та зростання (ІІІ).
$E_{\text{III}} = 1 \cdot \frac{\alpha_1 \cdot E_{\text{I}} + \alpha_2 \cdot E_{\text{II}} + \alpha_3 \cdot E_{\text{III}} + \dots + \alpha_n \cdot E_{\text{In}} + \alpha_{n+1} \cdot E_{\text{I}}}{E_{\text{I}}}$.
де α_{n+1} – коефіцієнт фізичної ступінності; E_{I} – перший обсяг зростання (ІІІ); E_{II} – перший обсяг зростання (ІІІ); E_{III} – перший обсяг зростання (ІІІ); α_{n+1} – коефіцієнт обсягу зростання (ІІІ); E_{I} – перший обсяг зростання; E_{II} – другий обсяг зростання; E_{III} – третій обсяг зростання.
$E_{\text{III}} = \frac{\alpha_1 \cdot E_{\text{I}} + \alpha_2 \cdot E_{\text{II}} + \alpha_3 \cdot E_{\text{III}}}{E_{\text{I}}}$.
де E_{III} – коефіцієнт післяшової фізичної зростання та зниження (ІІІ); E_{I} , E_{II} , ..., E_{In} – коефіцієнти післяшової фізичної ступінності вимірювань та зростання та зниження (ІІІ); α_1 , α_2 , ..., α_n – обсяги післяшової фізичної зростання та зниження (ІІІ); E_{I} – обсяг післяшової фізичної зростання та зниження (ІІІ); E_{II} – обсяг післяшової фізичної зростання та зниження (ІІІ); E_{III} – обсяг післяшової фізичної зростання та зниження (ІІІ).
3. Післяшовий періодичний зниження (ІІІ). $E_{\text{III}} = \frac{\alpha_1 \cdot E_{\text{I}} + \alpha_2 \cdot E_{\text{II}} + \alpha_3 \cdot E_{\text{III}}}{E_{\text{I}}}$.
де E_{III} – обсяг післяшової фізичної зниження (ІІІ); E_{I} , E_{II} , ..., E_{In} – обсяги післяшової зниження (ІІІ) та післяшової фізичної зростання (ІІІ); α_1 , α_2 , ..., α_n – коефіцієнти післяшової фізичної зростання (ІІІ); E_{I} , E_{II} , ..., E_{In} – коефіцієнти післяшової фізичної зростання (ІІІ); E_{III} – обсяг післяшової фізичної зростання (ІІІ).
$E_{\text{III}} = \frac{\alpha_1 \cdot E_{\text{I}} + \alpha_2 \cdot E_{\text{II}} + \alpha_3 \cdot E_{\text{III}}}{E_{\text{I}}}$.
де E_{III} – коефіцієнт післяшової фізичної зниження (ІІІ); E_{I} – перший обсяг зниження (ІІІ); E_{II} – другий обсяг зниження (ІІІ); E_{III} – третій обсяг зниження (ІІІ); α_1 , α_2 , ..., α_n – обсяги післяшової фізичної зростання (ІІІ); E_{I} – обсяг післяшової фізичної зростання (ІІІ); E_{II} – обсяг післяшової фізичної зростання (ІІІ); E_{III} – обсяг післяшової фізичної зростання (ІІІ).

рушена стабільність; $(0,20—0,37]$ — передкризовий стан; $[0,00—0,20]$ — кризовий стан.

[0,00-0,25] - «підзвітний стан»

$$l = a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 \quad (1)$$

де a_1, a_2, a_3 — вагові коефіцієнти відповідних показників фінансової, виробничої, соціальної складових економічної стабільності, а також сталого розвитку; x_1, x_2, x_3 — відповідні показники кожної із складових економічної стабільності підприємства.

Для побудови інтегральної оцінки кожної із складових економічної стабільності довільного підприємства необхідно визначити значення вагових коефіцієнтів на основі п'яти ета-

лонних підприємств та відповідних відомих показників. Тоді можемо записати 5 співвідношень для кожної із складових економічної стабільності:

$$\begin{cases} a_1x_{1\Pi_1} + a_2x_{2\Pi_1} + a_3x_{3\Pi_1} = I_{\Pi 1} \\ a_1x_{1\Pi_2} + a_2x_{2\Pi_2} + a_3x_{3\Pi_2} = I_{\Pi 2} \\ a_1x_{1\Pi_3} + a_2x_{2\Pi_3} + a_3x_{3\Pi_3} = I_{\Pi 3} \\ a_1x_{1\Pi_4} + a_2x_{2\Pi_4} + a_3x_{3\Pi_4} = I_{\Pi 4} \\ a_1x_{1\Pi_5} + a_2x_{2\Pi_5} + a_3x_{3\Pi_5} = I_{\Pi 5} \end{cases} \quad (2)$$

де $x_{1p_1}, x_{2p_1}, \dots, x_{3p_5}$ — відомі показники кожної із складових економічної стабільності по п'яти еталонних підприємствах; $I_{p_1}, I_{p_2}, I_{p_3}, I_{p_4}, I_{p_5}$ — відомі інтегральні показники кожної із складових економічної стабільності для п'яти

еталонних підприємств.

Оскільки дана система зазвичай не має розв'язків, вагові коефіцієнти визначатимуться на основі методу найменших квадратів [9] і для кожного з рівнянь системи визначатимуться нев'язки:

$$\begin{cases} \delta_{\Pi_1} = a_1 x_{1\Pi_1} + a_2 x_{2\Pi_1} + a_3 x_{3\Pi_1} - I_{\Pi_1} \\ \delta_{\Pi_2} = a_1 x_{1\Pi_2} + a_2 x_{2\Pi_2} + a_3 x_{3\Pi_2} - I_{\Pi_2} \\ \delta_{\Pi_3} = a_1 x_{1\Pi_3} + a_2 x_{2\Pi_3} + a_3 x_{3\Pi_3} - I_{\Pi_3} \\ \delta_{\Pi_4} = a_1 x_{1\Pi_4} + a_2 x_{2\Pi_4} + a_3 x_{3\Pi_4} - I_{\Pi_4} \\ \delta_{\Pi_5} = a_1 x_{1\Pi_5} + a_2 x_{2\Pi_5} + a_3 x_{3\Pi_5} - I_{\Pi_5} \end{cases} \quad (3).$$

Сума квадратів нев'язок по досліджуваних підприємствах

$\Delta = \delta_{\Pi_1}^2 + \delta_{\Pi_2}^2 + \delta_{\Pi_3}^2 + \delta_{\Pi_4}^2 + \delta_{\Pi_5}^2$, після чого розраховуються вагові коефіцієнти, які забезпечують мінімальне значення Δ : $\Delta \rightarrow \min$. Таким чином, умова екстремуму (мінімуму) має вигляд:

$$\frac{\partial \Delta}{\partial a_1} = \frac{\partial \Delta}{\partial a_2} = \frac{\partial \Delta}{\partial a_3} = 0$$

(4).

В результаті обчислення частинних похідних отримаємо сумісну систему трьох лінійних алгебраїчних рівнянь для кожної із складових економічної стабільності підприємства з трьома невідомими — ваговими коефіцієнтами:

$$\begin{aligned} & a_1 * (x_{1\Pi_1} * x_{1\Pi_1} + x_{1\Pi_2} * x_{1\Pi_2} + x_{1\Pi_3} * x_{1\Pi_3} + x_{1\Pi_4} * x_{1\Pi_4} + x_{1\Pi_5} * x_{1\Pi_5}) + \\ & + a_2 * (x_{2\Pi_1} * x_{1\Pi_1} + x_{2\Pi_2} * x_{1\Pi_2} + x_{2\Pi_3} * x_{1\Pi_3} + x_{2\Pi_4} * x_{1\Pi_4} + x_{2\Pi_5} * x_{1\Pi_5}) + \\ & + a_3 * (x_{3\Pi_1} * x_{1\Pi_1} + x_{3\Pi_2} * x_{1\Pi_2} + x_{3\Pi_3} * x_{1\Pi_3} + x_{3\Pi_4} * x_{1\Pi_4} + x_{3\Pi_5} * x_{1\Pi_5}) = \\ & = I_{\Pi_1} * x_{1\Pi_1} + I_{\Pi_2} * x_{1\Pi_2} + I_{\Pi_3} * x_{1\Pi_3} + I_{\Pi_4} * x_{1\Pi_4} + I_{\Pi_5} * x_{1\Pi_5} \\ & a_1 * (x_{1\Pi_1} * x_{2\Pi_1} + x_{1\Pi_2} * x_{2\Pi_2} + x_{1\Pi_3} * x_{2\Pi_3} + x_{1\Pi_4} * x_{2\Pi_4} + x_{1\Pi_5} * x_{2\Pi_5}) + \\ & + a_2 * (x_{2\Pi_1} * x_{2\Pi_1} + x_{2\Pi_2} * x_{2\Pi_2} + x_{2\Pi_3} * x_{2\Pi_3} + x_{2\Pi_4} * x_{2\Pi_4} + x_{2\Pi_5} * x_{2\Pi_5}) + \\ & + a_3 * (x_{3\Pi_1} * x_{2\Pi_1} + x_{3\Pi_2} * x_{2\Pi_2} + x_{3\Pi_3} * x_{2\Pi_3} + x_{3\Pi_4} * x_{2\Pi_4} + x_{3\Pi_5} * x_{2\Pi_5}) = \\ & = I_{\Pi_1} * x_{2\Pi_1} + I_{\Pi_2} * x_{2\Pi_2} + I_{\Pi_3} * x_{2\Pi_3} + I_{\Pi_4} * x_{2\Pi_4} + I_{\Pi_5} * x_{2\Pi_5} \\ & a_1 * (x_{1\Pi_1} * x_{3\Pi_1} + x_{1\Pi_2} * x_{3\Pi_2} + x_{1\Pi_3} * x_{3\Pi_3} + x_{1\Pi_4} * x_{3\Pi_4} + x_{1\Pi_5} * x_{3\Pi_5}) + \\ & + a_2 * (x_{2\Pi_1} * x_{3\Pi_1} + x_{2\Pi_2} * x_{3\Pi_2} + x_{2\Pi_3} * x_{3\Pi_3} + x_{2\Pi_4} * x_{3\Pi_4} + x_{2\Pi_5} * x_{3\Pi_5}) + \\ & + a_3 * (x_{3\Pi_1} * x_{3\Pi_1} + x_{3\Pi_2} * x_{3\Pi_2} + x_{3\Pi_3} * x_{3\Pi_3} + x_{3\Pi_4} * x_{3\Pi_4} + x_{3\Pi_5} * x_{3\Pi_5}) = \\ & = I_{\Pi_1} * x_{3\Pi_1} + I_{\Pi_2} * x_{3\Pi_2} + I_{\Pi_3} * x_{3\Pi_3} + I_{\Pi_4} * x_{3\Pi_4} + I_{\Pi_5} * x_{3\Pi_5} \end{aligned}$$

(5).

Розв'язками цієї системи рівнянь є вагові коефіцієнти, які дадуть змогу оцінювати рівень економічної стабільності еталонних підприємств в наступні періоди, а також їм подібних. Таким чином розрахунок вагових коефіцієнтів на основі еталонних підприємств ВАТ "Мотор-Січ", ВАТ "Бориславський експериментальний ливарно-механічний завод", ПАТ "Концерн-Електрон", ПАТ "Автомобільна компанія "Богдан Моторс" та ПАТ "Дрогобицький завод автомобільних кранів" дав змогу вивести формули для обчислення інтегральних показників складових економічної стабільності підприємства — фінансової, виробничої, соціальної та сталого розвитку для даних підприємств в наступні періоди, а також для їх подібних:

$$I_{\Phi\text{СП}} = 0,00079 * K_{\text{л.а.}} + 0,2741 * R_{\text{в.к.}} + 0,3952 * K_{\text{п.у.}}$$

(6),

де $I_{\Phi\text{СП}}$ — інтегральний показник фінансової стабільності підприємства; $K_{\text{л.а.}}$ — коефіцієнт абсолютної ліквідності; $R_{\text{в.к.}}$ — коефіцієнт рентабельності власного капіталу; $K_{\text{п.у.}}$ — коефіцієнт ринкової успішності;

$$I_{BCP} = 0,7373 * K_{\text{п.р.в.}} - 0,8003 * K_{\text{т.ф.у.}} + 0,3041 * K_{\text{експ.}} \quad (7),$$

де I_{BCP} — інтегральний показник виробничої стабільності підприємства; $K_{\text{п.р.в.}}$ — коефіцієнт потенційної гнучкості виробництва; $K_{\text{т.ф.у.}}$ — коефіцієнт тривалості фінансового циклу; $K_{\text{експ.}}$ — коефіцієнт зміни частки підприємства в експорті

продукції аналогічного класу;

$$I_{CCP} = 0,1983 * \Pi_{\text{П.в.}} + 0,3846 * K_{\text{з.у.}} - 0,0303 * K_{\text{е.м.}}$$

(8),

де I_{CCP} — інтегральний показник соціальної стабільності підприємства; $\Pi_{\text{П.в.}}$ — коефіцієнт відносного приросту продуктивності праці; $K_{\text{з.у.}}$ — коефіцієнт задоволення працівників умовами праці; $K_{\text{е.м.}}$ — коефіцієнт зміни ефективності мотивування персоналу;

$$I_{CCP} = -6,9530 * K_{\text{е.н.}} + 1,1571 * K_{\text{е.с.д.}} + 5,6831 * K_{\text{к.с.а.}}$$

(9),

де I_{CCP} — інтегральний показник стабільності стального розвитку підприємства; $K_{\text{е.н.}}$ — коефіцієнт зміни енергозатратності; $K_{\text{е.с.д.}}$ — коефіцієнт зміни екологічно скоригованого доходу; $K_{\text{к.с.а.}}$ — коефіцієнт корпоративної соціальної активності.

Обчислення узагальненого інтегрального показника рівня економічної стабільності підприємства (I_{ECP}) здійснюватиметься шляхом усереднення всіх його складових, після чого зіставлятимуться одержані результати згідно з запропонованою інтервальною шкалою і формуватимуться відповідні висновки.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи, варто зазначити, що запропонована послідовність оцінювання рівня економічної стабільності характеризується рядом переваг: вона є комплексною, оскільки включає усі найважливіші критерії оцінювання економічної стабільності підприємства; збалансованою, оскільки розроблена на основі обчислення кількісних та якісних показників; універсальною, оскільки може застосовуватись для аналізу підприємств різних галузей; загальною, оскільки аналізовані показники представлено як в статиці, так і в динаміці; об'єктивною, оскільки формується на основі об'єктивних оціночних параметрів, а також в чітко встановленому діапазоні; лаконічною в сенсі добору оціночних показників та відносно простою в обчисленні.

Література:

1. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: монографія. — К.: КНЕУ, 2004. — 268 с.
2. Мельник О.Г. Формування системи бюджетування та збалансованої системи індикаторів діяльності підприємства: теоретичні засади та методичні положення (на прикладі машинобудування): монографія. — Львів: Видавництво ДП "Видавничий дім" "Укрпол", 2008. — 240 с.
3. Яременко О.Ф. Проблеми використання сучасних методик діагностики стану економічної безпеки підприємства // Вісник Хмельницького національного університету. — 2008. — № 5 / Т.2. — С. 13—17.
4. Рясних Е.Г., Шкілюк Л.О. Моделі діагностики та прогнозування банкрутства // Вісник Хмельницького національного університету. — 2008. — № 2 / Т.2. — С. 30—33.
5. Бондаренко В.М. Моніторинг та діагностика життєздатності підприємства з використанням зарубіжних моделей // Економіка та держава. — 2009. — № 6. — С. 47—50.
6. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: підручник. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
7. Камышникова Э.В. Формирование универсальной шкалы оценки уровня экономической безопасности предприятия // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі. — 2009. — № 4. — С.76—81.
8. Калишенко В.О., Швадченко В.В. Аналіз методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємств [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Economics/65704.doc.htm;